

Bezpečnost práce/PGS (VPL)

Tento článek je určen pro postgraduální studium Všeobecného praktického lékařství

Článek je součástí vypracovávaných atestačních otázek, jejichž seznam můžete najít na portálu Všeobecného praktického lékařství.

Článek byl označen za rozpracovaný,

od jeho poslední editace však již uplynulo více než 30 dní

Chcete-li jej upravit, pokuste se nejprve vyhledat autora v historii ([https://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Bezpe%C4%8Dnost_pr%C3%A1ce/PGS_\(VPL\)&action=history](https://www.wikiskripta.eu/index.php?title=Bezpe%C4%8Dnost_pr%C3%A1ce/PGS_(VPL)&action=history)) a kontaktovat jej. Podívejte se také do diskuse ([https://www.wikiskripta.eu/w/Diskuse:Bezpe%C4%8Dnost_pr%C3%A1ce/PGS_\(VPL\)](https://www.wikiskripta.eu/w/Diskuse:Bezpe%C4%8Dnost_pr%C3%A1ce/PGS_(VPL))).

Pokud vše nasvědčuje tomu, že původní autor nebude v editacích v nejbližší době pokračovat, odstraňte šablonu {{Pracuje se}} a stránku .

Stránka byla naposledy aktualizována v sobotu 3. února 2018 v 20:31.

Umístění strojů

Osvětlení

Požadavky na pracoviště a pracovní prostředí jsou vymezeny např. v zákoně č. 309/2006 Sb., zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, v platném znění, kde je v § 2 uložena povinnost zaměstnavateli zajistit, aby byla pracoviště osvětlena, pokud možno denním světlem. Dalším právním předpisem, který se zabývá touto problematikou je např. nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí. V jeho článku 9. jsou vymezeny některé požadavky na venkovní pracoviště. Co se týká jejich osvětlení, platí čl. 9.3, který ukládá povinnost zaměstnavateli, aby zajistil osvětlení těchto pracovišť po dobu, kdy se na nich zdržují zaměstnanci. Pokud není dostatečné denní osvětlení, musí zaměstnavatel zajistit umělé osvětlení o dostatečné intenzitě.

K výše uvedené problematice se rovněž vztahuje i nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci. V § 45 tohoto nařízení jsou vymezeny bližší požadavky na osvětlení pracoviště, např. důležité je ustanovení čl. 1., ve kterém je stanoveno, že osvětlení pracoviště a spojovacích cest mezi jednotlivými pracovišti musí odpovídat náročnosti vykonávané práce na zrakovou činnost a ochranu zdraví v souladu s normovými požadavky a hodnotami, tedy příslušné české technické normy, ve které jsou uvedeny upravující hodnoty.

Závěrem je nutno připomenout § 101 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, ve kterém je uložena povinnost zaměstnavateli zajistit bezpečnost a ochranu zdraví zaměstnanců při práci s ohledem na rizika možného ohrožení jejich života a zdraví, která se týkají výkonu práce.

Větrání, odsávání

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb. kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci se změnami: 68/2010 Sb., 93/2012 Sb., 9/2013 Sb. uveřejněno v: č. 111/2007 Sbírky zákonů na straně 5086 schváleno: 12.12.2007 účinnost od: 01.01.2008

Větrání pracovišť

(1) Na pracovišti musí být k ochraně zdraví zaměstnance zajištěna dostatečná výměna vzduchu přirozeným, nuceným nebo kombinovaným větráním. Množství vyměňovaného vzduchu se určuje s ohledem na vykonávanou práci a její fyzickou náročnost tak, aby bylo, pokud je to možné, zajištěno dodržování požadavků upravených v příloze č. 1 k tomuto nařízení, části A, tabulce č. 2 již od počátku směny.

(2) Minimální množství venkovního vzduchu přiváděného na pracoviště musí být

a) 25 m³/h na jednoho zaměstnance vykonávajícího práci zařazenou do třídy I nebo IIa podle přílohy č. 1 k tomuto nařízení, části A, tabulky č. 1 na pracovišti bez přítomnosti chemických látek, prachů nebo jiných zdrojů znečištění,

b) 50 m³/h na jednoho zaměstnance vykonávajícího práci zařazenou do třídy I nebo IIa podle přílohy č. 1 k tomuto nařízení, části A, tabulky

č. 1 na pracovišti s přítomností chemických látek, prachů nebo jiných zdrojů znečištění,

c) 70 m³/h na jednoho zaměstnance vykonávajícího práci zařazenou do tříd IIb, IIIa nebo IIIb podle přílohy č. 1 k tomuto nařízení, části A, tabulky č. 1,

d) 90 m³/h na jednoho zaměstnance vykonávajícího práci zařazenou do tříd IVa, IVb nebo V podle přílohy č. 1, části A, tabulky č. 1.

(3) Minimální množství venkovního vzduchu podle odstavce 2 musí být zvýšeno při další zátěži větraného prostoru pracoviště, například teplem nebo pachy. V takovém případě se zvyšuje množství přiváděného venkovního vzduchu o 10 m³/h podle počtu přítomných zaměstnanců.

(4) Pro pracoviště s přístupem veřejnosti se zvyšuje množství přiváděného venkovního vzduchu úměrně předpokládané zátěži 0,2 až 0,3 osoby/m² nezastavěné podlahové plochy místnosti. Při venkovních teplotách vyšších než 26 °C a nižších než 0 °C může být množství venkovního vzduchu zmenšeno, nejvýše však na polovinu.

(5) Proudění vzduchu musí zabezpečovat dobré provětrávání pracoviště a nesmí přispívat k šíření škodlivin na jiné pracoviště.

(6) Na pracovišti, na kterém může v důsledku mimořádné události dojít k úniku těkavé chemické látky v míře, která může způsobit akutní poškození zdraví, musí být zřízeno havarijní větrání. Havarijní větrání musí být zajištěno tak, aby jeho spouštění bylo snadno dostupné před vstupem na pracoviště. Havarijní větrání musí být podtlakové tak, aby při jeho chodu nemohla těkavá chemická látka pronikat do prostor jiných pracovišť. Množství odváděného vzduchu musí být voleno tak a výduch umístěn v takové výši, aby při chodu havarijního větrání nemohlo dojít k ohrožení zdraví osob na ostatních pracovištích a ve venkovním prostoru.

§ 42

Nucené větrání

(1) Nucené nebo kombinované větrání musí být použito vždy, pokud přirozené větrání prokazatelně nepostačuje k celoročnímu zajištění ochrany zdraví zaměstnance podle § 41 odst. 2 až 5.

(2) Vzduch přiváděný na pracoviště vzduchotechnickým zařízením musí obsahovat takový podíl venkovního vzduchu, který postačuje pro snížení koncentrace chemické látky pod hodnotu přípustného expozičního limitu i nejvyšší přípustné koncentrace a prachu pod hodnotu přípustného expozičního limitu. Množství přiváděného venkovního vzduchu na jednoho zaměstnance však nesmí být nižší než množství upravené v § 41 odst. 2 až 4. Větrací zařízení nesmí nepříznivě ovlivňovat mikrobiální čistotu vzduchu a musí být upraveno tak, aby zaměstnanci nebyli vystaveni průvanu. Při nuceném větrání musí být přiváděný vzduch filtrován a v zimě ohříván. Oběhový vzduch musí být vyčištěn tak, aby zpětný vzduch přiváděný na pracoviště neobsahoval chemickou látku nebo prach v koncentraci vyšší než 5 % jejich přípustného expozičního limitu. Při použití teplovzdušného větrání nebo klimatizace nesmí podíl venkovního vzduchu poklesnout pod 15 % celkového množství přiváděného vzduchu.

(3) Chemická látka a prach musí být podle technických možností zachyceny přímo u zdroje. Zachycení se provede zakrytím zdroje nebo jeho vybavením místním odsáváním. Místní odsávání musí být v provozu souběžně s technickým výrobním zařízením a musí být zabezpečeno tak, aby při vypnutí odsávacího zařízení bylo souběžně zastaveno technické výrobní zařízení. Místní odsávání u zdrojů škodlivin musí být vybaveno sacím nebo hermetizačním nástavcem nebo zařízením, například skříní, kapotou zamezujícími šíření chemické látky a prachu do pracovního ovzduší. Vývody odváděného vzduchu do venkovního prostoru musí být umístěny tak, aby nedocházelo k zpětnému nasávání chemické látky a prachu do prostoru pracoviště větracím zařízením. Při místním odsávání s odvodem vzduchu do venkovního prostoru musí být zajištěn přívod venkovního vzduchu tak, aby byly dodrženy požadavky na mikroklimatické podmínky a na tlakové poměry ve větraném prostoru. Přiváděný vzduch nesmí zhoršovat kvalitu pracovního ovzduší.

(4) Větrací zařízení a zařízení k místnímu odsávání, u kterých by porucha funkce mohla způsobit vzestup koncentrace chemické látky a prachu v pracovním ovzduší, musí být vybavena signalizací chodu a signalizací poruchy řídicího systému.

(5) Nánosy i nečistoty, které by mohly znečišťovat ovzduší pracoviště, a tím představovat riziko pro zdraví zaměstnance, musí být neprodleně odstraňovány.

Riziko hluku

Záření

Ionizující záření

Chemické a biologické škodliviny

Osobní ochranné pracovní prostředky

Osobní ochranné pracovní pomůcky (OOPP) jsou prostředky určené k tomu, aby je zaměstnanci používali nebo nosili k ochraně před riziky, která by mohla ohrozit jejich život a bezpečnost, a veškeré doplňky nebo příslušenství určené k tomuto účelu. Ochranný prostředek je určen pro osobní užívání zaměstnancem.

Při přítomnosti více než jednoho rizika, kdy je nutné aby zaměstnanec používal současně více ochranných prostředků, musí být tyto prostředky vzájemně slučitelné. Jejich rozsah musí vždy odpovídat povaze vykonávané práce a pracovním podmínkám.

Podmínky používání OOPP musí stanovit zaměstnavatel na základě závažnosti rizika.

Podle zákonníku práce a nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP) a mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků (MČDP), musí zaměstnavatel (formou vnitřního předpisu, kolektivní smlouvy nebo pracovního řádu):

- Zpracovat směrnici o poskytování OOPP a MČDP v podniku - podle vyhodnocení rizik, a následného vytvořeného seznamu a rozsahu poskytování OOPP a MČDP, stanovených lhůt využitelnosti a způsobu evidence OOPP
 - která stanoví způsob, podmínky a dobu používání OOPP na základě četnosti a závažnosti vyskytujících se rizik, charakteru a druhu práce a pracoviště, jejich vlastností s přihlédnutím k vlastnostem těchto OOPP.
 - vlastní seznam OOPP a MČDP

Ochrana a bezpečnost práce těhotných

Pracovní podmínky, které

- zajišťují ochranu těhotným ženám a matkám při změnách pracovněprávních vztahů a institucí jim podobných jako např.:
 - povinnost převedení těhotných žen a matek dětí útlého věku na lehčí přiměřené práce,
 - zvláštní úlevy pro tyto ženy při pracovních cestách a přeložení.
- poskytují ochranu společenskou - ochranu při skončení pracovního poměru jako např.:
 - zákazy výpovědí,
 - zákazy okamžitého zrušení pracovního poměru.

Ochrana a bezpečnost práce matek do 9. měsíce dítěte

Upravuje ji vyhláška č. 288/2003 Sb. (zvl. § 150 odst. 1), kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání.

Zaměstnavatel je povinen zaměstnankyně informovat o rizicích jejich práce vzhledem k jejich mateřství tak, aby v případě, že uvažují o těhotenství, včas mohly požádat o přeřazení z práce, kde se rizika práce ovlivňující nepříznivě těhotenství vyskytují, na taková, kde nebude ohroženo jejich mateřské poslání.

Matce, která kojí své dítě, je zaměstnavatel ke kojení povinen poskytnout kromě přestávek v práci zvláštní přestávky ke kojení (§ 161).

Práce zakázané pro ženy

Z důvodu **principu rovného zacházení s muži a ženami** vyplývá, že ženy nemohou být zvýhodňovány oproti mužům a nemohou být zákonem stanoveny práce, které by jim byly zakázány, proto byl ze zákoníku práce byl vypuštěn zákaz noční práce žen.

Evropské právo připouští pouze ochranu **těhotných žen, matek do konce devátého měsíce po porodu a žen, které kojí.**

- Byla **zrušena vyhláška** č. 261/1997 Sb., kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou **zakázané všem** ženám, těhotným ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání.
- Místo toho **byla přijata vyhláška** č. 288/2003 Sb. (zvl. § 150 odst. 1), kterou se stanoví práce a pracoviště, které jsou zakázány **těhotným ženám, kojícím ženám, matkám do konce devátého měsíce po porodu a mladistvým**, a podmínky, za nichž mohou mladiství výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na

povolání.

Limity pro přenášení břemen žen byly upraveny v nařízení vlády č. 178/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví zaměstnanců při práci, ve znění pozdějších předpisů. Musí zde být stanoveny **limity nejen pro ženy, ale i pro muže**.

Dle NV č. 361/2007 Sb. platí, že:

- hygienický limit pro ručně manipulované břemno přenášené při zvedání a přenášení je:
 - občasné: pro muže - 50 kg, **pro ženy - 20 kg** (občasné = přerušované nepřesahující souhrnně 30 min za 8 hod směnu),
 - časté: pro muže - 30 kg, **pro ženy - 15 kg**,
 - kumulativní limit pro 8 hod směnu: pro muže - 10000 kg, **pro ženy - 6500 kg**,
 - v sedě: pro muže - 5 kg, **pro ženy - 3 kg**.

Dále je limitován energetický výdej.

Limity pro těhotné (https://www.mpsv.cz/ppropo.php?ID=V288_2003_prilohy1_2).

Jediným **posledním okruhem prací zakázaných ženám** je dnes ustanovení § 150 odst. 1 **zákoníku práce o zákazu prací pod zemí při těžbě nerostů nebo při ražení štol**. I toto ustanovení dle Ministerstva práce a sociálních věcí ale údajně odporuje principu rovného zacházení a usiluje se o jeho vypuštění.

Noční práce žen

Noční práce je zakázána mladistvým, pokud není součástí přípravy na budoucí povolání. Zákoník práce těhotným ženám noční práci výslovně nezakazuje, avšak požádá-li o zařazení na denní práci, musí jí zaměstnavatel vyhovět. Stejně tak může postupovat i kojící žena nebo matka do konce 9. měsíce dítěte.

Odkazy

Související články

- Kategorizace prací/PGS (VPL)
- Dohled na pracovišti/PGS (VPL)
- Závodní preventivní péče/PGS (VPL)
- Nemoci z povolání/PGS (VPL)

Externí odkazy

- www.pracovni-lekarstvi.cz (<https://www.pracovni-lekarstvi.cz/>)

Použitá literatura

- TUČEK, Milan, Miroslav CIKRT a Daniela PELCLOVÁ, et al. *Pracovní lékařství pro praxi : Příručka s doporučenými standardy*. 1. vydání. Praha : Grada Publishing, 2005. 328 s. ISBN 80-247-0927-9.

Doporučená literatura

- www.pracovni-lekarstvi.cz (<https://www.pracovni-lekarstvi.cz/>)